

نقش سرمایه اجتماعی در مشارکت و فعالیت های فرهنگی

محمود عزیزی

مدرس مدعو دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

عباسعلی قیومی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال

سرشناسه	عزیزی، محمود، ۱۳۵۰ -
عنوان و نام پدیدآور	نقش سرمایه اجتماعی در مشارکت و فعالیت‌های فرهنگی / نویسندگان محمود عزیزی، عباسعلی قیومی.
مشخصات نشر	تهران: اسحاق، ۱۳۹۱.
مشخصات ظاهری	۱۵۲ ص: مصور.
شابک	978-964-6747-74-6
وضعیت فهرست نویسی	فیها
موضوع	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال -- هیات علمی
موضوع	سرمایه اجتماعی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	مشارکت اجتماعی -- ایران -- نمونه پژوهی
موضوع	سرمایه اجتماعی
موضوع	مشارکت اجتماعی
شناسه افزوده	قیومی، عباسعلی، ۱۳۲۸ -
رده بندی کنگره	۱۳۹۱ ۷۰۴۴/۷۰۸HM
رده بندی دیویی	۳۰۰
شماره کتابشناسی ملی	۳۹۷۷۴۲۷

امارات اسحاق

کتابخانه مرکزی - پ ۷۳ - واحد ۸

۶۶۲۱۱۲۱

نام کتاب	نقش سرمایه اجتماعی در مشارکت و فعالیت‌های فرهنگی
مؤلفان	محمود عزیزی عباسعلی قیومی
ناشر	اسحاق
چاپ و صحافی	پارسیان
نوبت چاپ	اول - بهار ۱۳۹۲
شمارگان	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	۵۰۰۰ تومان

ISBN: 978-964-6747-74-6

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۶۷۴۷-۷۴-۶

تمامی حقوق برای مؤلفان محفوظ می‌باشد.

«فهرست مطالب»

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۷

فصل اول: کلیات

۱-۱- مقدمه.....	۱۱
۲-۱- سرمایه اجتماعی و مشارکت.....	۱۳
۳-۱- اهمیت و ضرورت تحقیق.....	۲۱
۴-۱- تعاریف واژه‌ها و اصطلاحات.....	۲۵

فصل دوم: سرمایه اجتماعی؛ تاریخچه و مبانی نظری

۱-۲- مقدمه.....	۲۹
۲-۲- تاریخچه سرمایه اجتماعی.....	۲۹
۳-۲- مفهوم سرمایه اجتماعی.....	۳۵
۴-۲- نظریه‌هایی درباره سرمایه اجتماعی.....	۳۹
۱-۴-۲- پیر بورديو.....	۴۰
۲-۴-۲- فرانسيس فوكوياما.....	۴۳
۳-۴-۲- رابرت پاتنام.....	۵۷
۴-۴-۲- جيمز كلن.....	۶۵
۵-۴-۲- گلن لوری.....	۶۸
۶-۴-۲- کلاس افه و فوش.....	۶۸
۷-۴-۲- تئوری ایفای نقش اورینگ گافمن.....	۷۰
۸-۴-۲- نظریه گروه مرجع هومنز.....	۷۰
۹-۴-۲- تئوری گروه مرجع مورتن.....	۷۱

- ۲-۵. اشکال سرمایه اجتماعی ۷۲
- ۲-۶. سطوح سرمایه اجتماعی ۷۳
- ۲-۶-۱. سطح ملی ۷۳
- ۲-۶-۲. سطح سازمانی ۷۴
- ۲-۷. انواع دیگر سرمایه و ابعاد آن ۷۶
- ۲-۷-۱. سرمایه انسانی و ابعاد آن ۷۷
- ۲-۷-۲. مقایسه سرمایه اجتماعی با سرمایه فیزیکی و انسانی ۷۸
- ۲-۷-۳. سرمایه طبیعی (NC) و ابعاد آن ۷۹
- ۲-۷-۴. سرمایه مالی (FC) و ابعاد آن ۷۹
- ۲-۷-۵. سرمایه سیاسی (PC) و ابعاد آن ۸۰
- ۲-۷-۶. سرمایه فرهنگی (CC) و ابعاد آن ۸۱
- ۲-۷-۷. سرمایه اجتماعی (SC) و ابعاد آن ۸۵
- ۲-۸. دیدگاه مطرح درباره سرمایه اجتماعی و توسعه اقتصادی ۸۹
- ۲-۸-۱. دیدگاه اجتماع گرایی ۸۹
- ۲-۸-۲. دیدگاه شبکه‌ای ۹۰
- ۲-۸-۳. دیدگاه نهادی ۹۱
- ۲-۸-۴. دیدگاه همیاری ۹۲
- ۲-۹. سرمایه اجتماعی و منفعت عمومی ۹۳
- ۲-۱۰. مدل‌های ارائه شده در اندازه‌گیری سرمایه اجتماعی ۹۵
- ۲-۱۰-۱. مدل‌های کیفی سنجش سرمایه اجتماعی ۹۵
- ۲-۱۰-۱-۱. مدل CRLRA ۹۵
- ۲-۱۰-۱-۲. مدل SCAT ۹۷
- ۲-۱۰-۱-۳. مدل کریشنا و شرادر ۹۹
- ۲-۱۰-۲. مدل کمی اندازه‌گیری سرمایه اجتماعی ۹۹
- ۲-۱۰-۲-۱. مدل اسنیدرز ۹۹
- ۲-۱۰-۲-۲. مدل رابرت پاتنام ۱۰۰

۱۰۰	۲-۱۰-۳ مدل فوکویاما
۱۰۱	۲-۱۱-۱ مفهوم مشارکت
۱۰۳	۲-۱۱-۲ انواع مشارکت از لحاظ موضوع
۱۰۶	۲-۱۱-۳ مشارکت بعنوان وسیله یا هدف
۱۰۷	۲-۱۱-۴ رابطه مشارکت با توسعه
۱۰۸	۲-۱۱-۴ دیدگاه‌های نظری درباره مشارکت
۱۱۰	۲-۱۱-۵ کارکرد مشارکت
۱۱۱	۲-۱۲-۱ تحقیقات انجام شده در مورد سرمایه اجتماعی
۱۱۱	۲-۱۲-۱ پژوهش‌های انجام شده در خارج از ایران
۱۱۸	۲-۱۲-۲ پژوهش‌های انجام شده در داخل ایران
۱۲۴	۲-۱۳-۲ چارچوب نظری تحقیق
۱۲۵	۲-۱۴-۱ مدل تحلیلی تحقیق

فصل سوم: نتایج مطالعات و بررسی‌ها

۱۲۹	۳-۱ مقدمه
۱۳۰	۳-۲ آمار استنباطی
۱۳۴	۳-۳ رتبه بندی فعالیت‌های فرهنگی رسمی و غیر رسمی بر اساس مدل فریدمن
۱۳۶	۳-۴ بررسی نتایج حاصل از ادبیات تحقیق
۱۳۹	۳-۵ فرضیه‌های تحقیق
۱۴۱	۳-۶ بحث و نتیجه‌گیری
۱۴۳	۳-۷ پیشنهادات

۱۴۵	فهرست منابع
-----	-------------

پیشگفتار

دانشگاهها و مراکز آموزش عالی، مؤسساتی هستند که به طور همزمان محصولات متنوعی تولید می‌کنند، محصولات آنها، توسعه توانایی‌های علمی، دانشی افراد، سازمانها و گروههای مختلف جامعه و پیشبرد مرزهای دانش از طریق آموزش و پژوهش و توسعه فرهنگی است. دانشگاه آزاد اسلامی که یکی از این مراکز است، این رسالت خطیر آموزش و پژوهش که تاثیر ژرفی در توسعه فرهنگی دارد را از طریق سرمایه‌های انسانی، فکری و اجتماعی خویش انجام می‌دهند. در این میان سرمایه اجتماعی به طرق مختلفی نقش بی بدیلی را در تحقق بهتر و سریعتر اهداف مذکور ایفا می‌کند. دانشگاه آزاد اسلامی نیز نقش مهمی در ایجاد و تقویت سرمایه اجتماعی از قبیل بالا بردن انسجام اجتماعی، مشارکت و افزایش اعتماد ایفا می‌کند و سرمایه اجتماعی نیز نقش اساسی در تحقق مأموریتها، اهداف دانشگاهی، روح دانشجویی و پژوهشی و فرهنگی از طریق تسهیل و تسريع گردش اطلاعات و دانش در درون دانشگاه، تسهیل شکل گیری سرمایه انسانی، کاهش هزینه‌هایی از قبیل هزینه‌های کنترل و نظارت، و همچنین تسهیل نمودن دسترسی به افراد داخل و خارج سازمان ایفا می‌کند. بنابراین می‌توان نتیجه گرفت بین سرمایه اجتماعی و دانشگاه رابطه‌ای معنادار وجود دارد.

از این رو پژوهش مذکور پژوهش کتابخانه‌ای میدانی است، که با استفاده از پرسشنامه، کتب، اسناد و مدارک، سایتها و مجلات الکترونیکی موجود انجام شده است و تلاش دارد ضمن تبیین سرمایه اجتماعی از نظرگاه‌های

گوناگون به بررسی تاثیر مولفه‌های این سرمایه در مشارکت اعضای هیأت علمی که موتور محرکه دانشگاه هستند در مشارکت آنها در فعالیت‌های فرهنگی به پردازد. نوع رابطه بین متغیر سرمایه اجتماعی و مشارکت اعضای هیأت علمی در مشارکت آنها در فعالیت‌های فرهنگی، بعنوان اهداف پژوهش تعیین شده است. برای مشخص نمودن ابعاد و مؤلفه‌های سرمایه اجتماعی از نظریه فرانسیس فوکویاما که شامل ارتباطات دو جانبه، تعهد و صداقت می‌شود و برای تعیین انواع مشارکت از نظریه‌های که شامل مشارکت رسمی و غیر رسمی می‌باشند، استفاده شده است.

این پژوهش به روش پیمایشی است. جامعه آماری اعضای هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران شمال می‌باشد. با استفاده از پرسشنامه به جمع‌آوری اطلاعات پرداخته است که بعد از تجزیه و تحلیل داده‌های بدست آمده، این فرضیه که بین صداقت و مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی و نیز بین ارتباط دو جانبه و مشارکت فرهنگی ارتباط خیلی قوی و تعهد و مشارکت در فعالیت‌های فرهنگی ارتباط قوی وجود دارد.

حال اینکه با کمک و استعانت از الطاف الهی خداوند منان تألیف این کتاب به پایان رسید، با توجه به مصداق حدیث شریف نبوی «من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق» بر خود لازم می‌دانم که از همکاری و مساعدت تمامی کسانی که در انجام این امر مرا یاری نموده‌اند، خالصانه تشکر نمایم. از جناب آقای دکتر عباسعلی قیومی رئیس دانشکده مدیریت و علوم انسانی واحد تهران شمال که علاوه بر حمایت‌های بی دریغ، مرا از راهنمایی خیرش نیز بهره مند نموده‌اند تشکر و قدردانی می‌کنم.

محمود عزیزی